

Ivan Mirnik

Arheološki muzej u Zagrebu

Izvorni znanstveni rad / *Original scientific paper*

3. 9. 2007.

Povijesna galerija Lotarinške kuće me- daljera Ferdinanda de Saint-Urbaina*

Ključne riječi: Saint-Urbain Ferdinand de, Lotaringija, medalje, 18. st.

Key Words: Saint-Urbain Ferdinand de, Lotaringija, medals, 18th ct.

U Numizmatičkoj zbirci Arheološkog muzeja u Zagrebu oдавно – najvjerojatnije još iz Sabljarovih vremena - čuva se dio znamenitog niza medalja lotarinške kuće, tzv. »Lothringer Suite«, »Suite de Lorraine« ili »Médaillier de Lorraine«, pretežito u kositrenim otkovima, ali i nekoliko obostranih brončanih medalja, dio veće serije predaka današnje Habsburško-lotarinške kuće, kao i ranijih Lotarinških vojvoda. Izradio ih je znameniti lotarinški medaljer Ferdinand de Saint-Urbain. Bio je jedan među najglasovitijim majstorima svoga vremena, tj. posljednja tri desetljeća 17. stoljeća i prva gotovo četiri desetljeća 18. stoljeća. Pisac također objelodanjuje još neke njegove medalje, također iz iste zbirke.

* Pisac najsrdačnije zahvaljuje na pomoći svim kolegama, a to su: dr. Heinz Winter (Beč), dr. Hubert Lanz (München), Eric Moinet, Sandine Mondy, Bénédicte Pasques, Claire Tiné (Nancy), Damir Sabalić (Rijeka) te prof. Sonja Wild Bičanić (Zagreb).

Ferdinand de Saint-Urbain (*Nancy, 30. VI. 1658 – +11. I. 1738.),¹ arhitekt, kipar, medaljer i rezbar pečata za novac, rodio se u glavnome gradu Lotaringije, tada slavnome Nancyju, dana 30. VI. 1658. godine.² Otac mu, Claude Augustin Urbain, bio je zlatar i rezbar pečata, a majka je bila Anne rođena Lenoir. Poodrastavši, posvetio se studiju crtanja i slikanja, ali, kako izvori kažu, bez nekog većeg uspjeha. Zbog nesigurnih prilika i francuskih upornih navala na Lotaringiju, koje su u konačnici završile tako da se kasnije Francuska ipak domogla tog vojvodstva, mladić se najprije uputio u Bavarску i boravio kod rođaka u Münchenu, a poslije proputovao dio Njemačke i Italije. S vremenom se posvetio zanatu rezbarenja kalupa za medalje i novac i bez nekih učitelja postigao veliko znanje i umijeće. Prvo zaposlenje dobio je u Bologni kao graver kalupa za novac 1673. godine te se tu zadržao desetak godina, a potom prešao u

Rim. Veliki papa Inocent XI postavio ga je na čelo Papinske kovnice. U Rimu je Saint-Urbain djelovao tridesetak godina, za pontifikata petorice papa (Klementa X, Inocenta XI, Aleksandra VIII, Inocenta XI i Klementa XI), a potom se, nakon dugog izbivanja, vratio kući u Nancy. U Rimu vjenčao se s Elisabeth Dominique Montenois (Montenoy). Bio je otac jednog sina, medaljera Claude Augustina (*Rim, 19. II. 1703 – +Beč, 1761.)³ i dvije kćerke, od kojih je jedna, Marie Anne (*Nancy, 3. I. 1711.),⁴ supruga Charlesa Benoît Valutrina, kraljevskog savjetnika u Châteu-Salins, pošla stopama svoga oca i izmodelirala brojne medalje i portrete u vosku između 1742. i 1780. godine.

Godine 1704. Saint-Urbain započeo je raditi u kovnici u Nancyju, s plaćom 1500 livri, a 1. I. 1707. godine postao je i voditelj te ustanove. Uživao je vrlo veliki ugled, bio članom mnogih talijanskih i drugih akademija, a papa

Klement XII odlikovao ga je Kristovim redom. Umro je 10. I. 1738. godine u svome rodnome gradu.

Popis radova Ferdinanda de Saint-Urbaina uistinu je upečatljiv, počam od kalupa za novac, koje je izrađivao u Bologni, pa u Papinskoj kovnici, te onih u Nancyju za vojvodu Leopolda Lotarinškog, do medalja i portreta u vosku. Forrer nam daje popis šezdesetak različitih žetona⁵ te stotinjak medalja, a spominje i alat za iskivanje novca. Svoje radove umjetnik signirao je različito: F.D.S.V., S.V. (najčešće), S.VRBA.OP., S.VR., FERD.DE S.V. i sl.⁶ U duhu vremena – sjetimo se povijesne galerije ugledne i bogate mletačke porodice Barbarigo medaljera Johanna Franza Neidingera⁷ – i Saint-Urbain dobio je narudžbe za neke povijesne serije medalja, s portretima, kako pravim portretima još živućih uglednika, ili pokojnika, prenesenim s već postojećih portreta na platnu ili medaljama, ili pak izmišljenim portretima ljudi iz davnine. Među nizovima medalja, autor je – zajedno sa svojim sinom Claude Augustinom⁸ – one glasovite povijesne serije Lotarinških knezova, od početka do njegovih dana, serije medalja regentstva vojvode od Orléansa te nedovršene serije papa,⁹ kojih bi prema Forreru sveukupno bilo 150 primjeraka.¹⁰

Lotaringijom su tijekom mnogih stoljeća vladali sljedeći vojvode iz različitih dinastija,¹¹ a pojedinim među njima tiskana su i rodoslovna stabla:¹²

Lotaringija (Lorraine, Lothringen)

Zwentibold (Suindenbald) (895 – 900)
 Reginar Dugovrati (Langhals; 900 – 911 +915)
 (pripada Francuskoj 911 – 923)
 Gisebert (915; 924 – 939)
 Henrik (939 – 944)
 Konrad Crveni ili Mudri (der Rote, 944 – 953 +955)
 Hermann (954 – 959)
 (podjela vojvodstva na Donju i Gornju Lotaringiju)

Donja Lotaringija

Karlo (976 – 991 +994)
 Otto (992 – 1004)
 Gottfried I (1004 – 1019)
 Gozelo II (1019 – 1044)
 Gozelo II (1044 – 1046)
 Fridrik Luksemburški (1046 – 1065)
 Gottfried II Bradati (der Bärtige, 1065 – 1070)
 Gottfried III Grbavac (der Bucklige, 1070 – 1076)
 Konrad Franački (1076 – 1088 – 1101)
 Gottfried Bouillonski (1088 – 1099 + 1101)
 Henrik grof Limburški (1101 – 1106, 1139)
 Gottfried V (1106 – 1128 + 1139)

(Ukinuće vojvodstva)

Gornja Lotaringija

Fridrik I (959 – 984)
 Dietrich I (984 – 1026)
 Fridrik II (1026 – 1033)
 Gozelo I od Donje Lotaringije (1033 – 1044)
 Gottfried Bradati (der Bärtige, 1044 – 1946 +1070), vojvoda Donje Lotaringije (1065 – 1070)
 Albrecht, grof u Elzasu (1047 – 1048)
 Gerhard (1048 – 1070)
 Dietrich II (1070 – 1115)
 Simon I (1115 – 1141), vojvoda Lotarinški (1128)
 Matija I (1141 – 1176)
 Simon II (1176 – 1205 +1207)
 Fridrik I (1205 – 1206)
 Fridrik II (1206 – 1213)
 Theobald I (1213 – 1220)
 Matija II (1220 – 1251)
 Fridrik III (1251 – 1303)
 Theobald II (1303 – 1312)
 Fridrik IV (1312 – 1328)
 Rudolf (1328 – 1346)
 Ivan I (1346 – 1390)
 Karlo I Hrabri (der Kühne, 1390 – 1431)
 Isabella (1431–1452 +1453)

Dinastija Vaudemont (1431 – 1737)

Antun I Vaudemont (1431 – 1447)
 René (Renatus) I Anjou (Izabelin muž, 1431 – 1453 +1480)
 Ivan II Anjou (1452 – 1471)
 Nikola Anjou (1471 – 1473)
 René (Renatus) II Vaudemont-Anjou (1473 – 1508)
 Antun II Dobri (der Gute, 1508 – 1544)
 Franjo I (1544 – 1545)
 Karlo II (1545 – 1608)
 Henrik Dobri (1608 – 1624)
 Franjo II (1624 – 1625 +1639)
 Karlo III (1625 – 1634)
 (Pod francuskom vlasti 1634 – 1661)
 Karlo III- iznova (1661 – 1670 +1675)
 (Pod francuskom vlasti 1670 – 1697)
 Karlo IV (bez posjeda, 1690 – 1697) (1697 – 1729)
 Franjo III Stjepan (1729 – 1736 +1765)
 Stanislav Lesczynsky (1737 – 1766)

Lotaringija pripojena je Francuskoj 1766. god.

Većinu tih vladara Saint-Urbain ovjekovječio je u spomenutom nizu, a medalje su iskovanе u zlatu, srebru, bronci,¹³ ali i kositru i olovu, promjera 45-48 mm (središnja medalja veća je). Budući da nisu datirane, Domanig smatra da su nastale u vremenu od 1708. do približno 1720. god., a naručio ih je vojvoda Leopold I.¹⁴ Forrer je objelodanio njihov popis (37 primjeraka medalja – 31 medalja imade naličje s portretom supruge vojvode s lica medalje, preostale tek natpis, ili neki simbolični sadržaj):¹⁵

1. (18) *Hugues, founder of the dynasty;*
2. (19) *Eberhard;*
3. (20) *Adalbert;*
4. (21) *Albert;*
5. (22) *Gérard;*
6. (23) *Gérard of Alsace, first Duke of Lorraine; Rv. Hadruide of Namur;*
7. (24) *Thierry; Rv. Gertrude of Flanders;*
8. (25) *Simon I; Rv. Adelaïde of Querfort;*
9. (26) *Mathieu I; Rv. Bertha of Sweden;*
10. (27) *Simon II; Rv. Ida of Vienna;*
11. (28) *Ferry I; Rv. Ludomilla of Poland;*
12. (29) *Ferry II; Rv. Agnes of Bar;*
13. (30) *Thiébauld I; Rv. Gertrude of Asbourg;*
14. (31) *Mathieu II; Rv. Catherine of Libourg;*
15. (32) *Ferry III; Rv. Marguerite of Navarre;*
16. (33) *Thiébauld II; Rv. Isabelle de Roumigny;*
17. (34) *Ferry IV; Rv. Isabelle of Austria;*
18. (35) *Raoul; Rv. Marie of Blois;*
19. (36) *Jean I; Rv. Sophie of Württemberg;*
20. (37) *Charles II; Marguerite of Bavaria;*
21. (38) *René I of Anjou; Rv. Isabelle of Lorraine;*
22. (39) *Jean II of Anjou; Rv. Marie of Bourbon;*
23. (40) *Nicolas of Anjou;*
24. (41) *Ferry I., Count of Vaudemont; Rv. Marguerite de Joinville;*
25. (42) *Antoine, Count of Vaudemont; Rv. Marie d'Harcourt;*
26. (43) *Ferry II, Count of Vaudemont, father of René II; Rv. Iolande of Anjou;*
27. (44) *René II; Rv. Philippe of Guelders;*
28. (45) *Anthoine; Rv. Renée de Bourbon;*
29. (46) *François I; Rv. Christiana of Denmark;*
30. (47) *Charles III; Rv. Claude of France;*
31. (48) *Henry II; Rv. Marguerite of Gonzaga;*
32. (49) *François II; Rv. Christienne of Salm;*
33. (50) *Charles IV, Rv. Nicole of Lorraine;*
34. (51) *Nicolas François; Rv. Claude of Lorraine;*
35. (52) *Charles V; Rv. Eleonora Maria of Austria;¹⁶*
36. (53) *Leopold I, Rv. Madame Elizabeth Charlotte of Or-*

leans;

37. (54) *Title medal of the series; Rv. MVTVIS FVLGENT HONORIBUS. Arms of all the dukes of Lorraine.*

Spomenute medalje otkivale su se (ili pak lijevale) dvostrano, ili jednostrano, u već uobičajenim kovinama. Za jednu i drugu vrstu medalja izrađivali su se posebni reprezentativni ormarići s ladicama, u kojima su se nalazile ili okrugle rupe za smještaj dvostranih medalja, ili su se pak jednostrano otkovane medalje lijepile na neku skladnu podlogu i nisu se, za razliku od dvotranih medalja, mogle vaditi. Možda su krasile i neku uokvirenu površinu ovješenu o stijenju.

Posjedovanje »*Lothringer Suite*« značilo je u prestiž visokih slojeva društva 18. i 19. stoljeća, a napose su tu seriju voljeli numizmatičari. Devet dvostranih brončanih medalja te serije posjedovao je i Leopold Welzl von Wellenheim¹⁷ u Beču, a to su: središnja, veća medalja (»*Einleitungsmedaillon*«), Albert, sin grofa Adalberta Elzaškoga, Gerard II, Fridrik II i njegova supruga Agnes, Teobald I, žena mu Gertruda, Matija II i Katarina, Fridrik III i Margareta, Fridrik IV i Elizabeta, Antonije i Renata, a tu se nalazila i cijela serija od 36 komada, skupa s velikim uvodnim medaljonom u olovnim, na broncu patiniranim otkovima.¹⁸ Jedan primjerak iz te zanimljive serije imao je u svojoj zbirci barun Eduard Maretich od Riv Alpona (*Budimpešta, 1807 – +Zadar, 19. V. 1861.),¹⁹ sin poznatog vojskovođe Ernsta Gideona i pisca – Nikolu (+1473; br. 23 Av.).²⁰ Medalju s likom Elizabete, supruge Fridrika IV (br. 17 Rv.), nabavio je za svoju zbirku Theodor Unger u Grazu.²¹ U muzejskoj zbirci Franjevačkog samostana u Kamporu na Rabu postoji jedna od medalja te serije (Fridrik III/ Margareta Navarska; br. 15), koju je kao dio velike zbirke medalja poklonio Ivo Kugli (*1892 – +Zagreb, 20. III. 1982.) iz Zagreba (br. 1207). Cijelu »*Lothringer Suite*« posjeduje, naravno, bečki Numizmatički kabinet. Dobrotom mladoga kolege Vincenta Drosta, stručnjaka Collections du Cabinet des médailles, Paris – Bibliothèque nationale de France, primili smo popis tamošnjih medalja Lotarinške kuće, koja se sastoji od 41 primjerka medalja. Samo dio pripada povijesnoj seriji Saint-Urbaina, a neke se ponavljaju u različitim kovinama. Najstariji autentični portret jednog Lotarinškog vojvode izradio je Franjo Vranjanin (Francesco Laurana), a u popisu nema ženskih članova te dinastije:

Médailles du duché de Lorraine

XVe – XVIIe siècle

1. *Jean, duc de Calabre et de Lorraine / Laurana*
- Série des princes, n° 300 (bronze)*

2. Jean, duc de Calabre et de Lorraine (1464)
Série des princes, n° 301 (bronze)
3. Ferri II de Lorraine, comte de Vaudémont
Série des princes, n° 297 (bronze doré)
4. Charles IV, duc de Lorraine
Série des princes, n° 302 (cuivre)
5. Jean de Lorraine
Série iconographique, module II, n° 2026 (bronze)
6. Henri II, duc de Lorraine
Série des princes, n° 208 (argent) et 209 (bronze) ?
7. Antoine de Lorraine & Renée de Bourbon
Série des princes, n° 189 et 190 (argent)
8. Charles III, duc de Lorraine
Série des princes, n° 195 (argent) et 196 (bronze doré)
9. Charles III, duc de Lorraine (1556)
Série des princes, n° 198 (or), jeton
10. Charles II, de Lorraine (1589)
Série des princes, n° 199 (argent)
11. Charles II, de Lorraine
Série des princes, n° 200 (bronze)
12. Charles II, de Lorraine & Charles IX (1572)
Série des princes, n° 201 (argent) et 202 (bronze)
13. Charles II, de Lorraine (1580)
Série des princes, n° 203 (argent)
14. François de Lorraine, duc de Guise (1552)
Série des princes, n° 197 (bronze doré)
15. François de Lorraine, duc de Guise
Série des princes, n° 266 (plomb)
16. François de Lorraine, duc de Guise (1552)
Série des princes, n° 267 (argent) et 268 (bronze)
17. Henri de Lorraine, duc de Guise
Série des princes, n° 269 (argent) et 270 (bronze)
18. Henri, duc de Guise & François de Guise
Collection Armand & Valton, n° 1976 (bronze)
19. François & François de Lorraine
Série des princes, n° 271 (argent)
20. cardinal Charles de Lorraine & Louis de Guise (1578)
Série des princes, n° 272 (argent)
21. Charles de Guise, cardinal de Lorraine
Série des princes, n° 273 (argent) et 274 (bronze)
22. cardinal Louis de Guise (1578)
Série des princes, n° 275 (argent) et 276 (plomb)
23. Louis, cardinal de Guise (1578)
Collection Armand & Valton, n° 1977 (bronze)
24. Charles de Guise, cardinal de Lorraine
Série des princes, n° 306 (bronze)
25. Charles, cardinal de Lorraine
Collection Armand & Valton, n° 1978 (bronze)
26. Charles X
Collection Armand & Valton, n° 1982 (bronze)
27. Charles X
Collection Armand & Valton, n° 1983 (bronze)
28. Henri de Lorraine, duc de Mayenne
Série des princes, n° 277 (bronze)
29. Charles de Lorraine, duc d'Aumale / Primavera
Série des princes, n° 278 (bronze)
30. Charles de Lorraine, duc d'Aumale
Série des princes, n° 279 (bronze)
31. Charles IX & Charles de Lorraine (1572)
Collection Armand & Valton, n° 2008 (bronze)
32. Charles IV de Lorraine (1630)
Série des princes, n° 214 (or) et 215 (cuivre)
33. Charles IV de Lorraine
Série des princes, n° 216 (bronze)
34. Charles IV de Lorraine (1634)
Série des princes, n° 217 (bronze)
35. Charles IV de Lorraine
Série des princes, n° 218 (cuivre)
36. Charles IV de Lorraine
Série des princes, n° 219 (argent)
37. Henri de Lorraine, comte d'Harcourt
Série iconographique, module I, n° 386 (cuivre)
38. Henri de Lorraine, comte d'Harcourt
Collection Armand & Valton, n° 2050 (bronze)
39. Charles IV de Lorraine (1660)
Série des princes, n° 220 (argent) et 221 (cuivre)
40. Charles IV de Lorraine (1660)
Série des princes, n° 222 (argent) et 223 (bronze)
41. Charles V de Lorraine (1686)
Série des princes, n° 226 (argent)

Jedna gotovo cjelovita »*Lothringer Suite*« u vlasništvu je dra Huberta Lanza, vlasnika poznate numizmatičke tvrtke u Münchenu, koji je piscu ovoga teksta ljubezno stavio na raspolaganje digitalne snimke 74 strana lijevanih željeznih medalja. Glavnina je rad Saint-Urbaina i njegova sina, no, kako se čini, Lotariški vojvode nastavili su upotpunjavati serije i nadalje tijekom 18. stoljeća, budući da se među tim medaljama javljaju i one s portretima cara Franje I, posljednjeg Lotariškog vojvode i carice Marije Terezije, posljednje vladarice iz dinastije Habsburg.

Tijekom svoje duge povijesti, vojvode od Lotaringije u nekoliko navrata su se ženili vojvotkinjama, odnosno nadvojvotkinjama iz dinastije Habsburg i obratno.²² Neki povjesničari u prošlosti smatrali su da su obje obitelji imale istoga pretka, naime da je navodno Guntram Bogati, sin grofa Huga Elzaškoga i Pfirtsckoga, praotac Habsburške kuće (sredina 10. stoljeća) imao dvojicu braće, Eberharda

i Huga, od kojih je Eberhard praotac Lotarinške kuće, a Hugo obitelji Egisheim. Bilo kako bilo, čini se da se prva vjenčana sveza između Habsburžana i Lotarinžana zbilja tijekom 11. stoljeća, kad je grof Radbot (+1027.) uzeo za ženu Idu Lotarinšku (+1026.). Sljedeća sveza datira iz 1304. godine, jer se tada Elizabeta, kći cara Albrehta I i unuka cara Rudolfa I, udala za vojvodu Fridrika IV Lotarinškog (+1328.), a svi pozniji Lotarinžani potječu iz tog braka. Treći put su se obje dinastije sjedinile 1678. godine, kad se sestra cara Leopolda I, Eleonora Marija, udovica poljskoga kralja Mihaela, udala za vojskovođu Karla IV Lotarinškog. Njihov unuk, vojvoda Franjo III Lotarinški (kao car Svetog Rimskog Carstva Franjo I) oženio se Marijom Terezijom, kćerkom cara Karla VI i tako su se obadvije dinastije spojile u jednu, a austrijskih nadvojvoda i nadvojvotkinja danas imade više stotina.

München – popis medalja u posjedu dra Huberta Lanza:

1. Av.: – HVGO/ COMES ALSATIAE/ ET FERRETI/ EX VXORE HILDEGARDE/ FILIOS GENVIT/ I.º EBERHARDVM/ LOTHARINGORVM/ 2.º HVGONEM/ EGINSHEIMIENSIVM/ 3.º GONTRAMNVM/ HABSBURGORVM/ PRINCIPVM SATORES. Natpis u 12 redaka; **Rv.:** – POTENS IN TERRA – SEMEN. EIVS. dolje; rodoslovno stablo sa HVGO/ COMES/ ALSAT. na grbovom štitu dolje; gore tri grba;

2. Av.: – EBERHARDVS/ ALSATIAE COMES./ HVGONIS ALSATIAE/ ET FERRETRI COMITIS FILIVS./ BADVAM ANGLORVM/ SANGVINE REGIO ORTAM/ SOROREM EDGITAE/ OTHONI. I. IMPERATORI NVP-TAE/ DVXIT VXOREM. AN. C.M.XXX./ ET EX EA PROLEM SVSCEPIT/ ADHELEIDEM IMPERATORIS/ CONRADI SALICI MATREM./ GERARDVM METENSEM. C./ ET ADALBERTVM/ COMITEM ALSATIAE. Natpis u 15 redaka; **Rv.:** – A EBERHARDO. HVGONIS. PRIMOGENITO. LOTHARINGI DVCES, rodoslovno stablo;

3. Adalbert d'Alsace (- 1047 +Thuin, 11. XI. 1048.) Av.: – ADALBERTVS/ ALSATIAE METARVM/ SARRAGOVIAE COMES./ EBERHARDI ALSATIAE/ COMITIS FILIVS./ PIIS OPERIBVS/ INCLITVS/ IN ABBATIA BOSONISVILLAE/ QVAM VIVENS FONDAVERAT/ TVMVLATVR/ CVM VXORE IVDITHA/ COMITISSA LVXEMBVRG/ AANNO MXXXIV. Natpis u 13 redaka; **Rv.:** – INCONVVLSA. FIDES. na traci gore; na kamenom bloku otvorena knjiga sa BIBLIA – SACRA, koju drži otvorenu jedna desnica;

4. Av.: – ALBERTVS/ ADALBERTI ALSATIAE/ CO-

MITIS FILIVS./ GERARDI. FRATER NATVS MAIOR/ AB HENRICO. III. IMPERATORE/ DVX MOSELLAN. ET MARCHIO CREAT./ DVM VICTORE DE GODEFRIDO. II./ CVIVS DVCATV DONATVS FVERAT/ INCAVTVS REDIT/ TANDEM IPSE VICTVS/ OCCVBVIT ANNO. MXLVIII./ QVO MORTVO GERARDVS. III/ NEPOS EIVS IN HEREDITATEM/ LOTHARINGIAM/ PRIMV OBTINVIT. Natpis u 15 redaka. **Rv.:** – POSSESIO.EIVS. NEPOTVM.HEREDITAS., zemljopisna karta Lotaringije i njenih dijelova;

5. Av.: – GERARDVS. II./ SARRAGOVIAE COMES/ FILIVS ADALBERTI./ ARMIS POTENS ET STRENVVS./ GISELAM FRIDERICI. II./ COMITIS LVXEMBVRG. FILLIAM/ CONRADI SALICI IMPERATORIS/ NEPOTEM DVXIT VXOREM./ ET OBIIT ANNO. MXXXVI./ QVI GERARDI ALSATII/ PRIMI DVCIS HEREDITARII/ LOTHARINGIAE/ FVIT PATER. Natpis u 13 redaka; **Rv.:** – E. FORTI. FORTITVDO. gore na traci; lav nal., u raljama drži žezlo;

6. Gérard I. d' Alsace (*c. 1030 – +Remiremont, 11.VIII. 1070) / Hedwige de Namur (*c. 1030 – +nakon 1074) Av.: – GERARDVS ALSATIVS. – D. G. DVX. LOT. ET. MARCHIO, poprsje, lovorom ovjenčano, kratke kose, u antičkom oklopu i plaštu, nad. Nesignirana; **Rv.:** – HADEWIDIS. NAMVRCENSIS. DVCISSA. LOT. ET. MAR, poprsje nal., sign. SV;

7. Thierry II d'Alsace (*1040/1050–1070 – +1.V. 1115) / Gertrude de Flandre (*1080 – +1117.) Av.: – THEOBRI CVS. D. G. DVX. LOTH. ET. MARCHIO., poprsje nad. Signatura?; **Rv.:** – GERTRVDIS. FLANDRENSIS. DVCISSA. LOTH. ET. MARCHIONISSA., poprsje nal., sign. S.V.;

8. Simon I de Lorraine (*c. 1076 –1115 – +13.I.1138.) / Adélaïde (+1158.) Av.: – SIMON. I. D. G. DVX. LOTH – ET. MARCHIO, poprsje, golobrado, sa šljemom, u oklopu i plaštu, nal., sign. SV; **Rv.:** – ADELEVDIS. QVERFORDIENSIS. DVCISSA. A. LOT. ET. MA., poprsje nad., sign. S.V.;

9. Mathieu I de Lorraine, le Débonnaire (*c. 1110–1139 – +13. V. 1176.) / Judith Bertha von Hohenstaufen (*1123 – +1195; ?Chatenoi, 4. IV. 1202.) Av.: – MATTHAEVS. I. D. G. DVX. – LOTH. ET. MARCHIO, poprsje nal. Nesignirana; **Rv.:** – BERTHA. SVEVA. DVCISSA. LOTH. ET MARCHION, poprsje, s velom, nal. Nesignirana;

10. Simon II de Lorraine (*1140–1176–1205 – +4. I. 1207.) / Ida de Vienne (+1227.) Av.: – SIMON. II. D. G. DVX – LOTH. ET. MARCHIO, poprsje nal., sign. .S.V.; **Rv.:** – IDA. VIENNENSIS. DVCISSA. LOTH. ET. MARCHION., poprsje nal., sign. .S.V.;

11. Ferry I de Lorraine (*c. 1143–1205–1206 – +7.

IV. 1207.) / **Ljudmila Poljska (Ludmilla Piast (*c. 1147/1148/1150 – +1223.))** (nedostaje)

12. Ferry II de Lorraine (– 1205 – +10. X. 1213.) / **Agnes de Bar (*prije 1178 – +19. VI. 1226, ?1225.)** Av.: – FRIDERICVS.II. D. G. DVX. LOTHAR. ET. MARCHIO, poprsje nal.; Rv.: – AGNES. BARRENSIS. DVCISSA. LOTH. ET. MARCHIONISSA, poprsje nal. (nedostaje)

13. Thiébaud I de Lorraine (*c. 1191–1213 – +1220.) / **Gertrude de Dasbourg** Av.:– * THEOBALDVS. I. D. G. DVX. LOT. ET. MAR. COMES. METENSIS. ET DASBVG., poprsje nad., sign. S.V., Rv.: – * GERTRVDIS. DASBVRGENSIS. DVCISSA. DVCISSA. LOT. ET. MARCHIONISSA., poprsje nad., sign. S.V.;

14. Mathieu II de Lorraine (*c. 1193–1220 – +1251.) / **Catherine de Limbourg (*1215–1251 – +20. IV. 1255.)** Av.:– MATTHAEVS. II. D. G. – DVX. LOTH. ET. MARCHIO, poprsje, gologlavo, golobrado, nad., sign. S.V.; Rv.: – CATHARINA LIMBURG. – DVCISSA. LOTH. ET. MARCHION., poprsje nal. Nesignirana;

15. Ferry III de Lorraine (*c. 1240 – +Nancy, 31. XII 1303.) / **Marguerite de Navarre (+1306/1310.)** Av.: – FRIDERICVS. III. D.G. – DVX. LOTH. ET MARCHIO, poprsje s kapom, u oklopu, nad., sign. Dolje SV; Rv.:– MARGAR. NAVARR. DVCISSA. LOTH. ET. MARCHION, poprsje nal. Signatura?;

16. Thiébaud II de Lorraine (*1263–1303 – +13. V. 1312.) / **Isabelle de Rumigny (*VII. 1263 – +7. XII. 1325/1326?)** Av.:– THEOBALDVS. II. D. G. – DVX. LOTH. ET. MARCHIO, poprsje nad., sign. SV; Rv.: – ISABELLA. RVMINIACENSIS. DVCISSA. LOTH. ET. MARCHIONISS, poprsje nal., sign. .SV.;

17. Ferry IV de Lorraine, le Lutteur (*Gondreville, 15. IV. 1282–1312 – +Paris, 23. VIII 1328.) / **Elizabeta Austrijska (*Wien, c. 1285 – +Nancy, 19. V. 1352.)** Av.: – FRIDERICVS. IIII. D. G. – DVX. LOTH. ET. MARCHIO, poprsje, s antičkom frizurom, nad., sign. SV; Rv.: – ELIZABETH. AVSTRIACA. – DVCISSA. LOTH. ET. MARCHIONISS., poprsje s velom, nal., sign. SV.

18. Raoul de Lorrain, le Vaillant (*1320–1328 – +1346.) / **Marie de Blois (*1323 – +1380.)** Av.:– RADVLPHVS. D. G. – DVX. LOTH. ET. MARCHIO, poprsje, s antičkom frizurom, nad., sign. SV.; Rv.: – *MARIA. BLESENSIS. – DVCISSA. LOTH. ET. MARCHIONISSA, poprsje nal. Nesignirana;

19. Jean I de Lorraine (*1346–1346 – +Paris, 23. IX. 1390.) / **Sophie von Württemberg (*1343 +1369)** Av.: – IOHANNES. I. D. G. DVX. LOTH. ET MARCHIO., poprsje, gologlavo, golobrado, u oklopu i plaštu, nal. Nesignirana; Rv.: – SOPHIA. VIRTEMBERG. DVCISSA. LOTH ET.

MARCH., poprsje, s velom, nad., sign. S.V.;

20. Charles II de Lorraine, le Hardi (*1364–1390 – +Nancy, 25. I. 1431.) / **Bl. Margarethe von Bayern (*1376 – +26. VIII. 1434.)** Av.: – CAROLVS. II. D. G. – DVX. LOTH. ET. MARCHIO; poprsje, gologlavo, golobrado, u oklopu i plaštu, nad., sign. SV; Rv.: – MARGAR. A. BAVARIA – DVCISSA. LOTH. ET. MAR., poprsje s udovičkim velom nal. Nesignirana;

21. René d'Anjou (*1409–1431 – +Aix-en-Provence, 10. VII. 1480.) / **Isabelle I de Lorraine (*c. 1400–1431 – +Angers, 28. II. 1453.)** Av.:– RENAT. I. D. G. R. IER. SICIL. D. AND. CAL. LOT. BAR. PROV. COM; okrunjeno poprsje, golobrado, u plaštu, s lancem, nad., sign. .SV.; Rv.: – ELIZABETH. A .LOTH. REGINA. IER. SICIL. DVCISSA. CAL. LOT. BAR, poprsje nal., sign. .SV.;

22. Jean II de Lorraine et de Calabre (*Nancy, 1425–1452 – +Barcelona, XII. 1470.) / **Marie de Bourbon (*1428 – +7.VII. 1448.)** Av.: – IOAN. II. ANDEG. – D. G. DVX. LOTHARINGIAE, poprsje, duge kose, sa šeširo, nad. Nesignirana; Rv.: – MARIA. DE. BORBONIA.. – DVCISSA. LOTHARINGIAE., poprsje nal., sign. .S.V.;

23. Nicolas de Loraine (*Nancy, 1448–1470 – +1473.) Av.:– NICOLAVS. I. ANDEGAVENSIS. D. G. DVX. LOTHARINIAE, poprsje, duge kose, golobrado, u oklopu i plaštu, nad., sign. .S.V.; Rv.: – IOANNIS. II./ ANDEG. FILIVS./ NATVS ANNO MCCCCXLVIII./ DESPONSVS. AN. MCCCCLXVI./ ANNAE LVD. XI. FRANC. REGIS./ FILIAE./ ITERVM ANNO MCCCCLXXII./ MARIAE CAROLI/ BVRGUND. DVCIS FILIAE./ ET OBIIT COELEBS/ XXIII. IVLII./ MCCCCLXXIII., natpis u 12 redaka;

24. Ferry I de Lorraine (*1368 – +Azincourt, 25. X. 1415.) / **Marguerite de Joinville (*I. 1354 – +28. IV. 1417/1418?)** Av.: – FRIDER. I. COM. VAD. IOH. I. LOT. DVC. FILIVS. ET. FRATER. CAROLI. II. LOT. DVCIS, gologlavo, golobrado poprsje, u oklopu i plaštu, nad., sign. SV; Rv.: – MARGARETA. DE. IOINVILI – A. COMITISSA. VADEMONTANA., poprsje nad. Nesignirana;

25. Antoine de Vaudemont (*c. 1400 – +22. III. 1458.) / **Marie d'Harcourt (*9. IX. 1398 Château d'Harcourt 1398 – +Notre Dame du Parc, 19. IV. 1476.)** Av.: – ANTONIVS. COMES. VAD. FRIDERICI. I. COMITIS. VAD. FILIVS, poprsje, gologlavo, golobrado, u oklopu i plaštu, nal., sign. S.V.; Rv.: – MARIA. HARCURIENSIS. COMITISSA. VADEMONTANA., poprsje nal., sign. SV.;

26. Ferry II de Lorraine (*c. 1428 – +Joinville, 31.VIII. 1470) / **Yolande d'Anjou (*Nancy, 2. XI. 1428 – +23. III. 1483.)** Av.: – FRIDER. II. COM. VAD. ANTHONII. FILIVS. ET PATER. RENATI. II. LOT. DVCIS., poprsje nad. Nesignirana; Rv.: – IOLANDIS. RENATI. I. ANDEG. REG.

IER. SIC.D: G.C.L.B. FILIA. VXOR FRIDERICI. II. COM. VAD, poprsje nal., sign. SV;

27. René (Renatus) II de Lorraine (* 2. V. 1451–1473 – +10. XII. 1508.) / **Bl. Philippa de Gueldre** (*Grave, 9.XI. 1467, ?Bruxelles, c. 1465 +Nancy, ?26. 28.II. 1547) Av.: – RENATVS. II. D. G. REX. SICILIAE. IER. LOTH. DVX., poprsje, gologlavo, golobrado, s hermelinskim plaštem, nad. Nesignirana; Rv.: – PHILIPPA. A. GEL. REG. SICIL.IER., LOTH. DVCISSA., poprsje nal. Nesignirana.

28. Antoine de Lorraine, le Bon (*Bar-le-Duc, 4. VI. 1489–1508 – +14.VI. 1544.) / **Renée de Bourbon-Montpensier** (*1494 – +26. V. 1539.) Av.: – ANTHONIVS. D. G. LOTHOR. ET BAR. DVX., poprsje, sa šeširo, nad. Nesignirana; Rv.: – RENATA. DE. BORBONIA. LOTH. ET. BAR. DVCISSA., poprsje nal. Nesignirana;

29. François I de Lorraine (*Nancy, 1517–1544 – +Remiremont, 12. VI. 1545.) / **Christine de Danemark** (*Nyborg, XI. 1521 – +Tortona 10. XII. 1590.) Av.: – FRANC. I. D. G. LOTHOR. BAR. GEL. DVX., okrunjeno poprsje, nad., sign. SV; Rv.: – CHRISTINA. A. DANIA. – LOTH. BAR. GEL. DVCISSA, poprsje nad. Nesignirana;

30. Charles III de Lorraine (*Nancy, 18. II. 1543–1545 – +14. V. 1608.) / **Claude de France** (*Fontainebleau, 12. XI. 1547 – +Nancy, 21. II. 1575.) Av.: – CAROLVS. III. D. G. GAL. LOTH. BARR. GEL. DVX., poprsje, u oklopu i plaštu, nal., sign. SV; Rv.: – CLAVDIA. A. FRANCI. GAL. LOTH. BAR. GEL. DVCISSA, poprsje nad. Nesignirana;

31. Henri II de Lorraine, le Bon (*Nancy, 8. XI. 1563 – +31.VII. 1624.) / **Margherita Gonzaga** (*Mantova, 2. X. 1591 – +Nancy, 7. II. 1632.) Av.: HENR. II. D. G. DVX. LOTH. MARCH. DVX. C. B. G., poprsje, s bradicom i brcima, u oklopu i plaštu, nad., sign. SV; Rv.: – MARGAR. A. GONZAGA. – DVCISSA. LOT. C. B. G., poprsje nal. Nesignirana;

32. François II de Lorraine (*Nancy, 27. II. 1572–1625 – +14. X. 1632.) / **Christina von Salm** (*V. 1575 – +?Nancy, 31. XII. 1627.) Av.: – FRANC. II. D. G. DVX. LOTH. MARCH. D. C. B. G., poprsje nad. Nesignirana; Rv.: – CHRISTINA. A. SALMIS. LOTH. C. B. G. DVCISSA., poprsje nal. Nesignirana;

33. Charles VI de Lorraine (*5. IV. 1604–1625 – +Bernkastel, 18. IX. 1675.) / **Nicole de Lorraine** (*Nancy, 3. X. 1608 – +Paris 2. II. 1657.) Av.: – CAROLVS. IIII. D. G. – DVX. LOTH. MARC. D. C. B. G., poprsje nad., sign. SV; Rv.: – NICOLAA. A. LOTH. DVCISSA. LOTH. C. B. G., poprsje nal. Nesignirana;

34. Nicolas François de Lorraine (*6.XII. 1609–1634 – +25. I. 1670.) / **Claude de Lorraine** (*6. X. 1612 – +Wien, 2. VIII. 1648.) Av.: – NFRANC. D. G. DVX.

LOTH. MARC. D. G. B. G., poprsje nad. Nesignirana; Rv.: – CLAVDIA. A. LOTH. DVCISSA. LOTH. C. B. G., poprsje nal. Nesignirana;

35. Charles V de Lorraine (*3. IV. 1643–1675 – +Wels, 18. IV. 1690.)²³ / **Eleonora Maria Austrijska** (*Regensburg, 31. V. 1653 – +Wien, 17. XII. 1697.)²⁴; Av.: – CAROLVS. V. D. G. – DVX. LOT. MAR. D. C. B. G., poprsje s velikom vlasuljom i lovor-vijencem, nad. Nesignirana; Rv.: – ELEON. MAR. AVSTRIACA. – REGINA. POL. DVCISSA. LOT. C. B. G. Poprsje nal. Nesignirana;

36. Leopold I (*11. IX. 1679–1690–1697 – +27. III. 1729.)²⁵ / **Elisabeth Charlotte d'Orléans** (*13. IX. 1676 – +24. XII. 1744.) Av.: – LEOPOLDVS. I. D. G. – DVX. LOT. BAR. REX. IEROSOL, poprsje nad. Rv.: ELIZ. CAR. AVRELIAN. – REGIA. LOTH. BAR. DVCISSA, poprsje nad. (nedostaje)

37. – Središnja medalja većeg promjera: MVTVIS FVLGENT HONORIBVS, lotarinški grb okružen brojnim grbovima vojvoda, rad Claude Augustina de Saint-Urbana (Forrer, 1912: 304); Rv.: – DVCVM/ ET DVCISSARVM/ LOTHARINGIAE./ EX ANTIQVIS ET CERTIS/ MONVMENTIS DECERPT./ HISTOR. CHRONOL. ET GENEALOGICA/ SERIES./ REGNANTE FELICITER/ FRANCISCO. III./ LOTHARIN. ET BARRI DVCE/ HIEROSOLYMOR. REGE/ REST./ MDCCXXXVI. Natpis u 13 redaka;

U istome ormariću postoji još nekoliko vrlo sličnih medalja od ljevanog željeza, od kojih jedna ne pripada seriji. Logični nastavak Lotarinške serije bile bi sljedeće medalje:

38. FRANJO I I MARIJA TEREZIJA (Beč, oko 1739.), rad **M. Donnera**:²⁶ Av.: – FRANCISCVS. III. D. G. DVX. LOT. BAR. REX. IEROSOL., poprsje nad., sign.: M.DONNER; Rv.: – MARIA THERESIA. AVSTRIACA. REGIA. LOT. BAR. DVCISSA., poprsje nal.; sign. MD;

39. – Av.: FRANCISCUS ET THERESIA AUGG.; usporodna poprsje Franje I i Marije Terezije, nad., sign. AUGF?; Rv.: FRANGIT DEVS OMNE – SUPERBUM, Minerva, sjedi d. nal.;

Sljedeća medalja nije dio Lotarinškog niza:

40. Av.: – CATHARINA PRINC. CANTEMIR DEMETR. PRINC. GALITZIN. CONI. gore; NAT. 19 NOV. 1720 DENAT. LUTET. 2 NOV. 1761 dolje. Poprsje nal., sign. ROETTIERS FILIUS; Rv.: – HOS FRIGIDOS CINERES/ LACRIMIS FOVET/ MARITUS MOERENS dolje na postolju; gore ženski lik, u antičkoj odjeći, leži nad., iza nje klesanac sa PROX/ DOLOR, sprijeda ovalni okvir s potretno pokojnice. Sign. Dolje: ROETTIERS FILIUS.²⁷

U Numizmatičkoj zbirci Arheološkog muzeja u Zagrebu čuvaju se dakle 24 primjeraka medalja Saint-Urbaina: 16 primjeraka medalja povijesne serije, od kojih su četiri obostrane (dvije kovane, dvije lijevana; od jedne pak samo lice uklopljeno je u tu seriju, naličje pak iz 1690. godine spominje smrt vojvode Karla V) te 12 jednostranih otkova, a k tome još i osam drugih, ranijih medalja velikoga umjetnika, nastalih za majstorova boravka u Rimu. To su dvije medalje iz 1686. god., koje ovjekovječuju pobjede Lotariškog vojvode Karla V nad Turcima u Ugarskoj te spomen-medalje trojice glasovitih liječnika u Italiji, dvojice (inače uistinu smrtnih neprijatelja) sa Sveučilišta u Bologni (Giovanni Girolamo Sbaraglia i Marcello Malpighi) i jednoga, papinskog liječnika, iz Rima (Dubrovčanina Gjura Baglivija), dvije medalje s portretom Livija Odescalchija, nećaka pape Inocenta XI, iskovane u povodu njegova uzdignuća na kneza Srijemskoga i na kraju odlivak medalje nastale u povodu podignuća spomenika papi Aleksandru VIII, koji je dao postaviti njegov nećak Mlečanin kardinal Pietro Ottobono 1700. god. Za Hrvatsku su posebno važne medalje Livija Odescalchija, Gjura Baglivija i Karla V Lotariškog.

Sve te medalje svjedoče o vrhunskome dometu medaljerske umjetnosti Ferdinanda de Saint-Urbaina, o njegovoj vještini u portretiranju živućih ličnosti, svojih suvremenika, reproduciranju postojećih portreta iz prošlosti, o njegovoj mašti pri izmišljanju lica iz još davnije prošlosti. Majstor je odlično komponirao i druge scene na naličju medalja, razne krajolike, spomenike ili scene, a i izrada slova bila mu je na visokoj razini. No, medalje bile su samo dio umjetnikova opusa, budući da je mnogo vremena posvetio i rezbarenju alata za novac i žetone.

BILJEŠKE

1 G. V. NAGLER, *Die Monogrammisten*, V. München, 1879, str. 85, br. 406, str. 261, br. 1353; L. FORRER, *Biographical Dictionary of Medallists coin-, gem- and seal-engravers mint-masters, &c. ancient and modern with references to their works B.C. 500 – A.D. 1900 compiled by...*, V. London, 1912, str. 306–313, sa cjelokupno dotadašnjom literaturom; U. THIEME – F. BECKER, *Allgemeines Lexicon der bildenden Künstler*, 29, Leipzig, 1935, str. 329; E. BÉNÉZIT, *Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs*, V. Paris, 1966, str. 476; E. NOÉ, *Ferdinand de Saint-Urbain, medaglia bolognese*, u: »Medaglia«, 22, 1987, str. 62–87; P. VOLTOLINA, *La storia di Venezia attraverso le medaglie*, III, Venezia – Mestre, 1998, Edizioni Voltolina, str. 853–854.

2 Neki izvori govore o 1654. kao godini rođenja

3 L. FORRER, 1912, str. 304–305.

4 L. FORRER, 1912, str. 313–314.

5 E. DEMOLE, *Les jetons représentant les métamorphoses d'Ovide sont-ils l'oeuvre de Jérôme Roussel, de Jean Dassier ou de Ferdinand de Saint-Urbain?* u: »Revue Suisse de numismatique«, 16. Genève, 1910, str. 5–61. L. FORRER, 1912, STR. 306-313.

6 SCHLICKEYSEN – R. PALLMANN – H. DROYSEN, *Erklärung der Abkürzungen auf Münzen der Neueren Zeit des Mittelalters und des Alterthums sowie auf Denkmünzen und münzartigen Zeichen*², Berlin, 1882, str. 333, L. FORRER, n. dj., str. 307.

7 G. S. VALCALVI, *Numismata virorum illustrium ex barbadica Gente*, Padova, 1732; I. MIRNIK, *Johann Franz Neidinger and the Barbarigo Medals*, u: »The Medal«, 28, London, 1996, str. 71–83.

8 L. FORRER 1912, str. 305.

9 A. MODESTI, *La serie papale di restituzione di Ferdinand de Saint-Urbain*, u: »Rivista Italiana di numismatica«, 94, Milano, 1992, str. 279–311.

10 L. FORRER, 1912, str. 306.

11 M. WILBERG, *Regententabellen eine Zusammenstellung der Herrscher von Ländern aller Erdteile bis zum Beginn des 20. Jahrhunderts.*² Berlin, 1987, str. 18–19; H. BOGDAN, *La Lorraine des ducs. Sept siècles d'histoire*, Paris, 2005.

12 K. DOMANIG, *Porträtmedaillen des Erzhauses Oesterreich von Kaiser Friedrich III. bis Kaiser Franz II. aus der Medaillensammlung des Allerhöchsten Kaiserhauses herausgegeben mit Genehmigung des hohen Oberstkämmerer-Amtes Seiner K. u. K. apostolischen Majestät herausgegeben von...* Wien, 1896, umetnuto između str. 32–33.

13 K. DOMANIG, 1896, str. 23, bilješka.

14 K. DOMANIG, 1896, str. 23, bilješka.

15 L. FORRER, 1912, str. 310.

16 K. DOMANIG, 1896, str. 18, br. 202.

17 L. WELZL VON WELLENHEIM, *Verzeichniss der Münz- und Medaillen-Sammlung des kaiserl. königl. Hofrathes und Mitglieders mehrerer gelehrten Gesellschaften, Herrn Leopold Welzl von Wellenheim, II/II*, Wien, 1845, str. 91, br. 1566–1574.

18 L. WELZL, 1845, str. 91, br. 1574a.

19 WURZBACH, 10/1967, str. 435–346.

20 E. BARON MARETICH VON RIV-ALPON, *Verzeichniss der von dem k.u.k. Generalmajors Eduard Baron Maretich de Riv-Alpon in Wien hinterlassenen Münz- und Medaillen-Sammlung I. Portugal, Spanien, Frankreich, Grossbritannien, Italien, Schweiz, Römisch-deutsche Kaiser und Österreichischer Kaiserstaat. – II. Deutsche Bundesstaaten, Belgien, Niederlande, Dänemark, Schweden und Norwegen, Russland und Polen, Türkei, Griechenland, aussereuropäische Münzen, berühmte Personen und Miscellanstücke*, Wien, 1863–1864, str. 309, br. 16980.

21 T. UNGER, *Catalog von dem verstorbenen Herrn Theodor Unger in Graz... hinterlassenen Münzen- und Medaillen-Sammlung...* Wien, 1897, str. 211, br. 4314.

22 K. DOMANIG, 1896, str. 23.

23 K. DOMANIG, 1896, str. 18, br. 205.

24 K. DOMANIG, 1896, str. 18, br. 202.

25 K. DOMANIG, 1896, str. 24, br. 272, T. XL, 272.

26 K. DOMANIG, 1896, str. 24, br. 277, T. XL, 277.

27 L. FORRER, 1912, str. 181. Riječ je o medalji autora Josepha Charlesa Roettiersa (*1691 ili 1692 –+14.III. 1779), sina Josepha Roettiersa i Helen Stonehouse, koji se, između ostalog signirao i sa R.FIL. ili R.FILIUS. Za rusku obitelji Galicin i Trubeckoj izradio je šest medalja, približno 1765. godine.

28 L. WELZL, 1845, str. 91, br. 1569.

29 L. WELZL, 1845, str. 91, br. 1570.

30 L. WELZL, 1845, str. 91, br. 1574.

31 K. DOMANIG, 1896, str. 24, br. 272 Av.

32 L. WELZL, *Verzeichniss der Münz- und Medaillen-Sammlung des kaiserl. königl. Hofrathes und Mitgliedes mehrerer gelehrten Gesellschaften, Herrn Leopold Welzl von Wellenheim ...*, vol. II, I, Wien, 1844, str. 90, br. 1553; MONTENUOVO, *Collectio Montenuovo. Verzeichniss verkäuflicher Münzen aus der fürstlich Motenuovo'schen Münzsammlung*. Bogen 1 und 2, Frankfurt am Main, 1880, Adolph Hess, str. 66–67, br. 1036; Ö. GOHL, *Budapest emlekermei*, u: »Budapest Régiségei«, 7, Budapest, 1900, str. 127, br. 82; 33 I. MIRNIK, *Turski ratovi na medaljama*. Katalog izložbe. Zagreb, 1979, str. 13, br. 101.

34 MONTENUOVO, 1880, str. 68, br. 1037.

35 Joachim III, 318; RUDOLPHI, 1825, 23; L. WELZL, 1845: str. 632, br. 13153–54; ARNETH, 67; BRETTAUER, 45; L. FORRER, 1912, str. 312, br. 83; Kluyshens 35ff; M. REŠETAR, *Dubrovačka numizmatika*, I–II, Beograd – Zemun 1925, str. 308, br. 3358; V. ZLAMALIK, *Medalja u Hrvatskoj*, Zagreb, 1964, str. 26, br. 14; I. MIRNIK, *Talijanska medalja 15–17 stoljeća*. Katalog izložbe. Zagreb, 1981, str. 13, br. 51; B. MIMICA, *Numizmatička povijest Dubrovnika. Historia ragusina in nummis*, Rijeka, 1994, br. 402–403; Gj. BAGLIVI, *De fibra motrica et morbosa. – O zdravom i bolesnom motoričkom vlaknu*. Prijevod: Augustin Pavlović; MIRKO D. GRMEK, *Studija o Bagliviju*, Zagreb, 1997. (omotnica); P. VOLTOLINA, *La storia di Venezia attraverso le medaglie*, III, Venezia – Mestre, 1998, Edizioni Voltolina, str. 6, br. 1341; B. LASIĆ, *Medalje i plakete iz privatne zbirke obitelji Lasić*. Ožujak, travanj 2005. *Galerija Bukovac Cavtat. Kuća Bukovac, Cavtat* 2005, br. 1. Postoji i medalja s Baglivijem na licu, a Malpighijem na naličju, cf. VOLTOLINA, n. dj. III, 1998, str. 7, br. 1342.

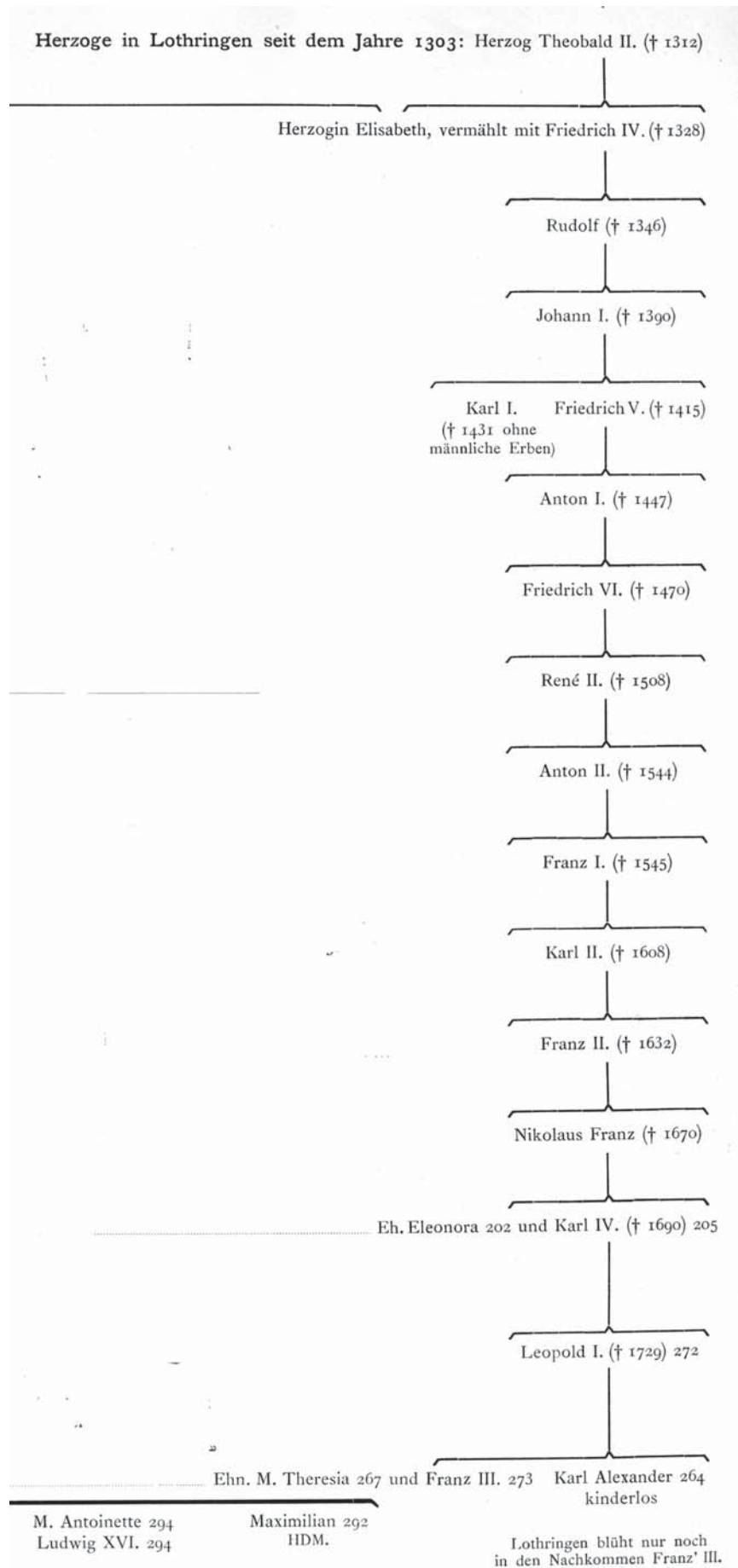
36 MAZZUCHELLI, CLV, br. 6; SZÉCHÉNYI, *Catalogus numorum Hungariae ac Transylvaniae Instituti Nationalis Széchényani*, I–III, Pestini, 1807, str. 21–22, br. 3; T. 6,10; RACZYNSKI, 1843–45, br. 270; MIKOCKI, 1850, br. 2910; HUTTEN-CSAPSKI, 1871–1891, br. 4802; WESENER, 1874, br. 5220; J. WESZERLE, *Tabulae nummorum hungaricorum. Hátrahagyott érmészeti táblái*, Pest, 1877, T. 26, 1; C. MORBIO, *Catalog einer Sammlung italienischer Münzen aller Zeiten sowie von Bronzemedailen der besten italienischen Meister des XV. und XVI. Jahrhunderts und italienische Medaillen verschiedener Jahrhunderte (Päpste, geistliche Herren und Privatpersonen) aus dem Nachlasse des Cavaliere Carlo Morbio in Mailand*, Munich, 1882, br. 4412; WEYL, 1891, br. 1508; T. UNGER 1897, str. 217, br. 4387; R. ERBSTEIN, *Sammlung Erbstein*. Frankfurt am Main 1911, br. 18818; L. FORRER, 1912, str. 312, br. 93; ZSCHIESCHE und KÖDER, *Auktions-Katalog enthaltend die Münzen- und Medaillen-Bestände der aufgelösten Firma Zschiesche & Köder*, Leipzig u. A. IV. Abteilung: 12 Privatpersonen. 13 Ausereuropäische Münzen und Medaillen. 14. Plaketten. 15. Miscellanea. 16. Papiergeld. 17. Numismatische Bücher. München, 1913, Otto Helbing Nachf., br. 18196; I. MIRNIK, 1979, str. 16, br. 142; I. MIRNIK, *Livio Odescalchi on medals*, u: »The Medal«, 25, London, 1994, str. 54–55, br. 12; I. MIRNIK, u: *Slike mira. Oživljena Hrvatska u vrijeme Karlovačkog mira 1699*, Zagreb, 1999, str. 66, br. 225.

37 SZÉCHÉNYI, 1807, str. 22, br. 3; T. 6, 41; MIKOCKI, 1850m br. 2911; J. WESZERLE, 1873, T. XXVI, 6; HUTTEN-CZAPSKI, 1871–1891, br. 4804; C. MORBIO, 1882, br. 4411; WEYL, 1891, br. 1506; T. UNGER, 1897, br. 4388; R. ERBSTEIN, 1913, br. 18819; L. FORRER, 1912, str. 312, br. 92; I. MIRNIK, 1979, str. 16, br. 144; I. MIRNIK, 1994, str. 52–53, br. 5.

38 L. WELZL, 1845, str. 702, br. 14209; L. FORRER, 1912, str. 312, br. 90; I. MIRNIK, 1981, str. 32, br. 190; VOLTOLINA, n. dj., III, 1998, str. 7, br. 1342 (Rv).

AMPACH, br. 9947; Joachim III, br. 319; L. WELZL, 1845, str. 737, br. 14721; L. FORRER, 1912, str. 312, br. 95.

39 C. CUMANO, [Medaglie veneziane.] (Table) s. l., s. a., T. XVI–II, 5; I. MIRNIK, 1981, str. 22, br. 121; P. VOLTOLINA, n. dj., III, 1998, str. 300–301, br. 1110.

KATALOG

LOTARINGIJA/ LORRAINE

Ferry II de Lorraine (- 1205 - +10.X. 1213) / *Agnes de Bar* (*prije 1178 - +19. VI. 1226, ?1225)

1 Av./ Obv.: FRIDERICVS-II-D-G-DVX-LOTHAR-ET-MARCHIO. Pop./

Bust: s brcima i dugom bradom, dužom kosom, s kapom optočenom draguljima, u haljetku s gajtanima i kopčom, u plaštu izvezenom lotarinskim križevima, nal. Sign. dolje d.: S.V. Lk. i bk.

Rv./ Rev.: AGNES-BARRENSIS-DVCISSA-LOTH-ET-MARCHIONISSA-; Poprsje žene s kosom ukrašenom biserjem i skupljenom u šinjon na potiljku, u izrezanoj izvezenoj haljini s čipkama, u plaštu, nal. Lk. i bk.

Forrer br. 12²⁸ Olovo. Dim.: Φ 46mm. *Otac: Ferry II(1198 - +10. X. 1213.); majka Agnes Tomasia de Bar. 538:ZAG E801

Thiébaud I de Lorraine (*c.1191-1213 - +1220.)

2 Av./ Obv.: *THEOBALDVS-I-D-G-DVX-LOT-ET-MARCH-COMES-METENSIS-ET-DASBVRG. Pop./

Bust: gologlavo, s brcima i dugom bradom, dužom kosom, u izvezenoj košulji s ovratnikom, u plaštu s krznom izvezenim lotarinskim križevima, nal. Sign. dolje l.: S.V. Lk. i bk.

Forrer br. 13 Av.²⁹ Olovo. Dim.: Φ 46mm. *Otac: Ferry II(1198 - +10. X. 1213.); majka Agnes Tomasia de Bar. 538:ZAG E801.

Jean I de Lorraine (*1346–1346 – +Paris, 23. IX. 1390.) / *Sophie von Württemberg* (*1343 – +1369.)

3 Av./ Obv.: IOHANNES I·D·G·DVX·LOTH·ET·MARCH IO. Pop./ Bust: gologlavo, s kratkom kovrčavom kosom, u oklopu, s ešarpom nal. Sign. na odsječku nadlaktice: S.V. Lk. i bk.

Rv./ Rev.: SOPHIA·VIRTEMBERG·DVCISSA·LOTHET·MARCH.; Popsje mlade žene s kosom, koja pada na leđa, s velom, u izrezanoj opravi i plaštu nal. Sign. na odsječku ramena: SV. Lk. i bk. Forrer br. 19

Bronca. Dim.: Φ 46mm. Lijevana. *Roditelji Karla II. Smjelog; Sofija, kći Eberharda. 538:ZAG E802 (Zbirka Brunšmid).

Sophie von Württemberg (*1343 – +1369.)

4 Rv./ Rev.: SOPHIA·VIRTEMBERG·DVCISSA·LOTH ET·MARCH; Popsje mlade žene s kosom, koja pada na leđa, s velom, u izrezanoj opravi i plaštu nal. Sign. na odsječku ramena. Lk. i bk.

Forrer 19 Rv.

Kositar. Dim.: Φ 45mm. 538:ZAG E41614 (V. Košćević, Zagreb).

Charles II de Lorraine, le Hardi (*1364 –1390 – +Nancy, 25. I. 1431.)

5 Av./ Obv.: CAROLVS II·D·G· – DVX LOTH·ET·MARCHIO. Pop./Bust: gologlavo, s kratkom kovrčavom kosom, u oklopu i plaštu izvezenom lotariškim križevima i pčelama, optočenom krznom, nad. Sign. dolje l.: SV. Lk. i bk. Forrer br. 20 Av.

Olovo. Dim.: Φ 45mm. Jednostrana. *Roditelji: Jean i Sofija Virtemberška, kćerka Eberhardova; žena: bl. Margareta Bavarska, kćerka Ruperta III. 538:ZAG E803.

*Bl. Margareta Bavarska (*1376 – +26. VIII. 1434.)*

6 Rv./ Rev.: MARGAR·A·BAVARIA -

DVCISSA·LOTH·ET·MAR. Pop./

Bust: starije žene s velom, u visoko zakopčanoj haljini s izvezenim steznikom, s plaštem, nal. Sign. na odsječku ramena: SV. Lk. i

bk. Forrer br. 20 Rv.

Olovo. Dim.: Φ 45mm. *Slavi se 27.VIII. Kćerka Ruberta Bavarskog. Muž:

Charles II. duc de Lorraine (*1364 – +25. I. 1431.), vjenčani 1394.(1398?).

538:ZAG E798.

*Bl. Philippa de Gueldre (*Grave, 9. XI. 1467, ?Bruxelles, c. 1465 – +Nancy, ?26/ 28. II. 1547.)*

7 Rv./ Rev.: PHILIPPA·A·GEL·REG·SICIL·IER·LOTH·DVCISSA. Pop./

Bust: žene s visokom frizurom ukrašenom biserjem i diademi sličnim povezom, s uvojcima koji padaju na leđa, u izrezanoj haljini izvesenoj biserjem, u plaštu, nal. Bez sign. Lk. i bk. Forrer br. 27 Rv.

Olovo. Dim.: Φ 45mm. *Slavi se 27. II. Otac: Adolphe d'Egmont-Geldern; majka: Catherine de Bourbon. Muž: René de Lorraine (*2.V. 1451 – +10. XII. 1508); vjenčani 1. IX. 1485. Kalup napuknut l.

538:ZAG E799.

*Antoine de Lorraine, le Bon (*Bar-le-Duc, 4. VI. 1489–1508 – +14. VI. 1544.) / Renée de Bourbon-Montpensier (*1494 – +26. V. 1539.)*

8 Av./ Obv.: ANTONIVS·D·G·LOTHOR·ET·BAR·DVX·SICIL·IER·LOTH·ET·MAR. Pop./

Bust: s bradom i brcima, kosom u mreži s biserjem, s baretom, u haljetku i kaputu, nad. Lk. i bk.

Rv./ Rev.: RENATA·DE·BORBONIA·LOTHOR·ET·BAR·DVCISSA.; Poprsje žene, s kapom i velom, u izrezanoj haljini, s ogrlicama, u plaštu nad. Lk. i bk. Forrer br. 28.³⁰

Bronca, pozlaćena. Dim.: Φ 45mm. S ušicom. Ljevana i cizelirana. * Antoine, sin Renéa i Philippine de Geldern;

vjenčan 1515. s Renée de Bourbon, kćerkom Gilberta de Bourbona. 538:ZAG E804 (Zbirka A.Šenoe).

Charles III de Lorraine (*Nancy, 18. II. 1543–1545 – +14. V. 1608.)

9 Av./ Obv.: CAROLVS·III·D·G·CAL·LOTH·BARR·GEL·DVX. Pop./ Bust: s brcima i bradom, gologlavo, s kratkom kovrčavom kosom, s ovratnikom, u oklopu s lavljom glavom na ramenu i plaštu, s lancem oko vrata, nal. Sign. dolje d.: SV. Lk. i bk. Forrer br. 30 Av.

Olovo. Dim.: Φ 45mm. Jednostrana. 538:ZAG E806.

Claude de France (*Fontainebleau, 12. XI. 1547 – +Nancy, 21. II. 1575.)

10 Rv./ Rev.: CLAVDIA·A·FRANCIA·CAL·LOTH·BAR·GEL·DVCISSA. Pop./ Bust: s kovrčavom kosom, ukrašenom biserjem i povezanom na zatiljku u šinjon, s velom, visokim okovratnikom, ogrlicom, visokim steznikom s s ružom sprijeda, s dva niza biserja, i plaštem, nad. Bez sign. Lk. i bk. Forrer br. 30 Rv.

Olovo. Dim.: Φ 45mm. Jednostrana. *Otac: francuski kralj Henri II, majka: Cathérine de Médicis. Muž: Charles III duc de Lorraine (*Nancy, 18. II. 1543 – +16.V. 1608.); vjenčani 22. I. 1559. u Parizu. 538:ZAG E795.

François II de Lorraine (*Nancy, 27. II. 1572–1625 – +14. X. 1632.)

11 Av./ Obv.: FRANC·D·G·DVX·LOTH·MARCH·D·C·B·G. Pop./ Bust: s brčićima i bradicom, s duljom kovrčavom kosom, s čipkastim okovratnikom, u oklopu i plaštu nad. Sign. na odsječku ruke: SV. Lk. i bk. Forrer br. 32 Av.

Olovo. Dim.: Φ 45mm. Jednostrana. *Roditelji: Charles III. i Claude de France. 538:ZAG E793.

Christina von Salm (*V. 1575 – +?Nancy, 31. XII. 1627.)

12 Av./ Obv.: CHRISTINA·A·SALMIS·LOTH·C·B·G·DVCI·SSA. Pop./ Bust: s kovrčavom kosom sprijeda, začešljanom i trakom povezanom na vrhu glave, uvojcima koji padaju na zatiljak, s kapljastim naušnicama, bisernom ogrlicom, u izrezanoj haljini s visokim čipkastim okovratnikom i kopčom nal. Sign. na odsječku ramena: SV. Lk. i bk. Forrer br. 32, Rv.

Olovo. Dim.: Φ 45mm. Jednostrana. *Kćerka Paula de Salm i Marie Le Veneur; muž: François II, vjenčani 1597. 538:ZAG E794.

Claude de Lorraine (*6. X. 1612 – +Wien, 2. VIII. 1648.)
13 Av./ Obv.: CLAVDIA·A·LOTH·DVCISSA·LOTH·C·B·G. Pop./ Bust: mlade žene s visokom frizurom ukrašenom biserjem i diademom, s uvojcima i biserjem koji padaju na leđa, u izrezanoj haljini, s plaštem, nal. Bez sign. Lk. i bk. Forrer br. 34 Rv.
Olovo. Dim.: Φ 45mm. Jednostrana. 538:ZAG E796.

Charles V de Lorraine (*3. IV. 1643–1675 – +Wels, 18. IV. 1690.)

Smrt vojvode 18. IV.1690. u Welsu

14 Av./ Obv.: CAROLVS·V·D·G· – DVX·LOTH·MAR·D·C·B·G. Pop./ Bust: s velikom vlasuljom, lovorom ovjenčano, nad. Lk. i bk. Rv./ Rev.: (orao)/CAROLVS·V·NIC·FRANCISCI FILIVS/ NAT·WIEN·AVSTR·III·AP·MDCXLIII/ CAROLO·IIII·PATRVO/SVCCEDIT M·SEPT· MDCLXXXV·/DVX BELLI PERITISSIMVS/ET AVG·DOMVS AVSTR·DE HOSTIBVS/GLORIOSISSIMVS TRIVMPHATOR/AVSTRIAE COLVMEN·/SP·ELEON·MAR·AVSTRI·POLON·R/IMP· FERDINAN·III·FILIAE/WIEN·VI· FEBR·MDCLXXVIII· +WELSII IN AVSTR·/XVIII·APR·MDCXC· u 14 redaka. Bk.i lk. Forrer 35 dif.

Bronca, pozlačena. Dim.: Φ 48mm. Lijevana. S ušicom. 538:ZAG E32176.

Eleonora Maria Austrijska (*Regensburg, 31. V. 1653 – +Wien, 17. XII. 1697.)

15 Av./ Obv.: ELEONORA·MAR·AVSTRIACA - REGINA·POL·DVCISSA·LOT·C·B·G. Pop./ Bust: žene s visokom frizurom ukrašenom biserjem, s kapljastim naušnicama, s uvojcima i biserjem koji padaju na leđa, u izrezanoj haljini, s plaštem s kopčom na ramenu, nal. Sign. na odsječku ramena: S.V. Lk. i bk. Forrer br. 35 Rv. Olovo. Dim.: Φ 47mm. Otac: car Ferdinand III., majka: Eleonora Gonzaga. Prvi muž (1670): Michael Wisniowiecki (1669-1673), kralj Poljske; drugi muž (1678): Charles V. de Lorraine (*Wien, 3.IV.1643+Wels,18.IX.1690), s kojim je imala šestero djece, najstariji bio je Leopold Josef, otac cara Franje I, muža Marije Terezije. Pokopana je u kapucinskoj kripti u Beču. 538:ZAG E797.

*Leopold I (*11. IX. 1679–1690–1697 – +27. III. 1729.)*

16 Av./ Obv.: LEOPOLDVS·I·D·G· -

DVX·LOT·BAR·REX·IEROSOL.

Pop./ Bust: s velikom vlasuljom, u plaštu, nad. Sign. dolje l.: S.V. Lk. i bk. Forrer br. 36 Av.³¹

Olovo. Dim.: Φ 45mm. Jednostrana (medalja nastala približno 1720. god.)

*Otac: Charles V. Leopold de Lorraine (*Wien, 3.IV. 1643 - 1661- 1669 +Wels, 18. IV. 1690), majka: nadvojvotkinja Maria Josepha (+21.V. 1653 +17.XII. 1697); žena (1698): Elizabeth Charlotte d'Orleans (*St-Cloud, 13.IX.1676 +Commercy, 23.XII. 1744), kćerka Filipa I Orleanskoga. 538:ZAG E811.

AUSTRIJA I UGARSKA

*KARLO V LOTARINŠKI (*Wien, 3. IV. 1643–1675 – +Wels, 18. IV. 1690)*

Pobjede u Ugarskoj, 1686. godine.

17 Av./ Obv.: CAROLVS·V·D·G· - DVX·LOT.

MAR·D·C·B·G. Pop./ Bust: s velikom vlasuljom, u oklopu i plaštu, s lancem Reda Zlatnog runa, nad. Sign. na odsječku nadlaktice: SV. Bk. Rv./ Rev.: VIRTVS·GERMANORVM na vrpici gore; Orao leti nal., glava nad., nosi snop munja; dolje pogled na krajolik s nekoliko crkava. U ex. PANN·VINDICATA. Sign. Dolje d. S.V. Bk. Montenuovo 1036. Mirnik 1979, 101.³²

Kositar, posrebreni. Dim.: Φ 56mm. *Otac: Nicolas François, Duc de Lorraine (1661-1669); majka: Claude de Lorraine. Žena: Eleonora Marija Austrijska (*Regensburg, 21.V. 1693 –+Wien, 17. XII. 1697). 538:ZAG E7166 Aukcija Hör i Breymeyer (Helbing, München).

KARLO V. LOTARINŠKI (*3. IV. 1643–1675 – +Wels, 18. IV. 1690.)

Roma (b.g.(1686.) / without a year (1686.) Pobjede u Ugarskoj

18 Av./ Obv.: C.V.D.G.L.B.D.REX.I. – VICTOR.BARBA.NA. Pop./ Bust: lovorom ovjenčano, s velikom vlasuljom, u plaštu, nad. Sign. dolje. Bk. Rv./ Rev.: ET.VALIDE – ET.SVBITO; Orao s lotarinškim križem na prsima, u kandžama drži snop munja kojima ruši polumjesece s džamija u gradu na rijeci dolje. L. crkva. U ex.: PANN. VINDI/ CATA. Sign. u polju I.: S.V. Bk.

Bronca. Dim.: Φ 27mm.³³ 538:ZAG E1036 (Aukcija Otto Helbing Nachfolger, München)

HRVATSKA DUBROVNIK

Baglivi, Gjuro Armeno (*Dubrovnik, 8. IX. 1668 – +Rim, 17. 6. 1707.), liječnik Roma. (1704)

19 Av./ Obv.: .G.BAGLIVUS.MED.IN.ROM. ARCHIL.PET.SOC.REG.LOND.COLL. Pop./ Bust: G.Baljivija s kovčavom vlasuljom, u kaputu i plaštu nad. Sign. dolje I.: SV. Rv./ Rev.: VNAM.FACIEMVS.VTRAMQVE. Tip/ Type: Tronožac sa zmijom, l. mužar, d. retorta i drugi instrumenti. MDCCIII. u ex. (3434) Rešetar 3358; Mirnik 51.³⁴

Bronca. Dim.: Φ 40mm. 538:ZAG E23583 (Merzbacher, München).

HRVATSKA - ILOK

Livio I Odescalchi (*1652 – +8. IX. 1713.)

Promaknuće u kneza Srijemskoga (1699.).

20 Av./ Obv.: LIVIVS.ODESC.D . G.SIRM.BRAC.D.

Pop./ Bust: L. Odescalchija, sprijeda ćelavog, s dugom kosom, u plaštu nad. Sign. dolje. SV. Rv./ Rev.: TVETVR. ET.ARCET. Tip/ Type: Krajolik s morem s brodovima u prvom planu, s utvrdom i nasadama otraga.

Mirnik 1979, 142.³⁵

Srebro. Dim.: Φ 61mm. 538:ZAG E32230 (Helbing, München, K 14).

Promaknuće u kneza Srijemskoga (1697.).

21 Av./ Obv.: LIVIVS.I. ODESCALCVS. Pop./ Bust:

sprijeda pročelavo, s dugom kosom nad. Sign. Dolje:

S.VRBANI.OP. Rv./ Rev.: D.G.SIRM.ET.BRAC.DVX. gore.

Tip/ Type: Ženski lik, ispružena nal. na stijeni, drži snop planova raznih utvrda, s natpisima SIR., BRAC., CER. Sign. u ex.l.: S.VR. Weszerle.T.26,6; Széchényi.T.6,41;Mirnik 14 4.³⁶

Bronca. Dim.: Φ 42mm. 538:ZAG E32232. (Hess Frankfurt, Frankfurt).

ITALIJA - BOLOGNA

*MALPIGHI, MARCELLO (*CREVALCORE/
BOLOGNA, 10. III. 1628 – +ROMA, 30. XI. 1694) LIJEČ-
NIK Roma. (1693.)*

22 Av./ Obv.: MARCELLVS·MALPIGHIVS·BON
ON·PHIL·ET·MED·COLLEG· Pop./ Bust: Poprsje
Marcella Malpighi, gore ćelavog, s uvojitom kosom
otruga, u plaštu nal. Sign. dolje: S·V· Bk. Rv./ Rev.:
TVTISSIMO·LVMINE·EXHIBITO gore. Tip/ Type:
Ženski lik, u rimskoj haljini, leži na postamentu sa
STAT·SOLIDO, nal. U ex.: MDCXCII. bk.
Bronca. Dim.: Φ 37mm. Kovana. Usp.: E31959 Giorgio
Baglivi. Mirnik 1981: 32,190.³⁷ 538:ZAG E32190.

*Sbaralea (Sbaraglia), Dr. Giovanni Girolamo (*1641 +Bolo-
gna, 8.VI.1710), profesor anatomije Roma. (b.g.(1693.)/
without a year(1693.)*

23 Av./ Obv.: IO·HIERONYMVS·SBARALEA·DOC·
COLLEG·ET·BONON·ANAT·LECT·EMERIT· Pop./
Bust: gore ćelavo, s uvojitom kosom otruga, u plaštu nal.
Sign. S·V· dolje. Bk. Rv./ Rev.: INVTLIES - AMPVTANS.
Tip/ Type: Stablo s kojeg visi puzavac. Bk.
Olovo. Dim.: Φ 35mm. Usp.: E31959 Giorgio Bagli-
vi i E.32190 Marcello Malpighi. Forrer 1912: 312,95.³⁸
538:ZAG E32310

ITALIJA - ROMA

*Aleksandar VIII (Alessandro Ottoboni, 1689-1691.), papa Ottoboni, Pietro (*1667 - +1740.), kardinal Roma. (1700.)*
 Dovošenje nadgrobnog spomenika papi Aleksandru VIII.
 24 Av./ Obv.: *ALEXANDER·VIII·OTTHOBONVS·VENETVS·PONT·MAX·. Pop./ Bust: pape Aleksandra VIII., s bradicom i brcima, s kamaurom, mozzetom i stolom s izvezenom Bogorodicom s Isusom, nal. Rv./ Rev.: PETRVS·S·CARD·OTTHOBONVS·S·R·E·VICECA PATRVO·MAG·BENEMERENTI·POSVIT·MDCC. Tip/ Type: Nadgrobní spomenik papi Aleksandru VIII. u bazilici sv. Petra. Na crti ex.: COM·CAROLVS·H·S·MARTIN·INVEN; u ex. grb obitelji Ottobono pod kardinalskim šeširom; l. i d. girlanda. Sign. S – V dolje u ex.

Mirnik 1981,121.³⁹

Bronca. Dim.: Φ 63mm. 538:ZAG E2750

(Zbirka Dr Juraj Catti, Rijeka).

Summary

Ivan Mirnik

Historical Portrait Gallery of the Dukes of Lorraine by the Medallist Ferdinand de Saint-Urbain

Part of the famous Series of medals of the Dukes and Duchesses of Lorraine is in the Numismatic Collection of the Zagreb Archaeological Museum and there are also several other medals by Ferdinand de Saint-Urbain (*Nancy, 30.VI. 1658 – +11. I. 1738). These medals are chiefly in pewter and uniface, but some are bronze and two-sided. Ferdinand de Saint-Urbain was an architect, sculptor, engraver and, above all a medallist. During the early part of his life he lived and worked in Italy, from 1673 in Bologna, and later in Rome, where Pope Innocent XI appointed him chief of the Papal mint. In Rome Saint-Urbain spent thirty years during the pontificate of five popes, then in 1704 returned home to Nancy and from 1707 was placed at the head of the mint of the Duchy. He was highly esteemed in his time and his production of medals and dies for coins was impressive. The artist signed his medals and coins with: F.D.S.V., S.V. (most frequently), S.VRBA.OP., S.VR., FERD.DE S.V. etc. Following the tendency of his times, he received commissions to produce several historical series of medals: the Popes (which remained unfinished), Dukes and Duchesses of Lorraine and a series of contemporary medals for the French Regent, the Duke of Orléans. When possible, he transferred on medals existing authentic portraits, in authentic costumes, but otherwise resorted to invented faces and costumes of persons from a more remote past. The «Lothringer Suite» ordered by Duke Leopold I of Lorraine, was jointly made by Saint-Urbain and his son Claude Augustin between 1708 and c 1720. The latter is the author of the larger central (title) medal. The series exists in gold, silver, bronze, pewter and lead. A list was published by Leonard Forrer in 1912. The bulk of the medals (31) shows the bust of the Duke on the obverse and his consort on the reverse; on six medals there is either an inscription or a symbolic depiction on the reverse.

Possession of the »Lothringer Suite« was the prestige of the ruling dynasties and other aristocratic families as well as collectors. Thus for instance the Vienna Cabinet, the Paris Cabinet and Dr. Hubert Lanz in Munich own the entire set. There were nine two-sided medals in bronze and the whole set in patinated lead in the Leopold Welzl von Wellenheim Collection in Vienna in the first half of the 19th c. One specimen was owned by Eduard Maretich de Riv Alpon, another by Theodor Unger in Graz. One medal was presented by Ivo Kugli to the Franciscan Monastery at Kampor on the island of Rab together with his medal collection.

In the past dukes of Lorraine married Austrian (arch)duchesses. Some historians in the past thought that both dynasties had a common ancestor, namely that Guntram the Rich One, the son of Count Hugo of Alsace and Pfirt, the founder of the House of Hapsburg (mid 10th c) had two brothers, Eberhard and Hugo. Eberhard founded the Lorraine Dynasty and Hugo the Egisheim family. The first marriage between the houses of Hapsburg and Lorraine took place in the 11th c, when Count Radbot (+1027.) married Ida of Lorraine (+1026.). The next marriage connection dates from

1304, when Elizabeth, daughter of Emperor Albrecht I and grand-daughter of Emperor Rudolf I, was married to Frederic IV of Lorraine (+1328.) – the generations that followed are descended from this marriage. Both dynasties were allied for the third time in 1678, when Eleonora Maria, sister of Emperor Leopold I and widow of the Polish King Michael, married Charles V (IV) of Lorraine. Their grandson, Duke Francis III of Lorraine (later Francis I, Emperor of the Holy Roman Empire) married Archduchess Maria Theresia, the daughter of the last Hapsburg Emperor Charles VI and thus both dynasties, which had been close to extinction, came to new life and continue to flourish down to our times

In the Zagreb Archaeological Museum Numismatic Collection there are 24 medals by Saint-Urbain: 16 specimens of the historical gallery – four are two-sided (two are struck, two cast) and 12 uniface – as well as eight other medals, made during the artist's stay in Rome. Two of the latter date from 1686 and commemorate the victories of Charles V of Lorraine over the Turks in Hungary; three bear the portraits of three famous physicians of their times (Giovanni Girolamo Sbaraglia and Marcello Malpighi, both of Bologna and both great enemies and the Pope's physician Giorgio Armeno Baglivi of Dubrovnik). Two more medals depict Livio Odescalchi, nephew of Pope Innocent XI and were struck on the occasion of his becoming Duke of Syrmia, and one was made in 1700, when Cardinal Pietro Ottobono unveiled the monument to Pope Alexander VIII in St. Peter's Basilica in Rome.

All these medals witness the supreme skill and art of Ferdinand de Saint-Urbain, his excellent ability to portray his contemporaries and to reproduce the likeness of persons from the past, and his imagination when historical personages were in question. He was also able to compose various scenes, such as landscapes, architecture, allegoric figures etc for the reverse and his skill in forming letters was also excellent.